

**Plenari del  
Consell Municipal  
de Benestar Social**

21 de març de 2019

**Informe de  
l'Acció de Govern**

**Seguiment de les propostes  
del Consell Municipal  
de Benestar Social 2017-2018**



Ajuntament de Barcelona  
**Tinència d'alcaldia de Drets Socials**

Març de 2019

## Grup de treball Acció comunitària

Durant el curs 2017-2018, el grup de treball **Acció comunitària** ha treballat en l'anàlisi dels processos de construcció de l'acció comunitària, analitzant alguns projectes clau com a mostra de la diversitat de distintes experiències comunitàries a la ciutat. Les recomanacions del grup van girar al voltant de les dificultats i límits de l'acció comunitària

Un dels objectius estratègics de l'**Ajuntament de Barcelona** pel que fa a l'acció comunitària apunta cap a la construcció d'un sistema comunitari de política social (que inclou l'educació, la salut, els serveis socials, l'ocupació...), i mostra d'això és l'elaboració del document **Sistema comunitari de polítiques socials**<sup>1</sup>, que inclou els tres informes encarregats el curs 2016-2017 amb l'objectiu de recollir reflexions i experiències que ajudin a desenvolupar una visió estratègica per convertir-la en operativa.

Per elaborar aquest document s'han pogut conèixer de primera mà les experiències internacionals del treball comunitari des de l'òptica de l'Administració local, així com l'informe *Construcció d'un ecosistema professional comunitari* (del grup de treball) i l'informe *Com enfortir la comunitat a través de l'escola*.

La consolidació de la **Direcció de Serveis d'Acció Comunitària**, que depèn de la Gerència de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència de la 4a Tinença, ha permès la promoció de dues **noves convocatòries de subvencions** per tal d'afavorir la sostenibilitat en el temps de l'acció comunitària. La finalitat d'aquestes subvencions són:

- **Subvencions per a la planificació, la gestió i el seguiment de plans i processos de desenvolupament comunitari de caràcter pluriennal a la ciutat de Barcelona**<sup>2</sup>. Té per objectiu subvencionar la cohesió i la inclusió social mitjançant accions comunitàries de foment de les relacions socials, de pertinença o de cooperació entre membres d'un determinat espai de convivència.
- **Subvencions per a projectes d'acció comunitària i associacionisme de la ciutat de Barcelona 2018-2019**<sup>3</sup>. Els projectes hauran de fomentar activitats

que enforteixin i consolidin l'acció comunitària als barris, i dirigides a entitats sense ànim de lucre que impulsin la transparència econòmica, que plantegin augmentar el coneixement de l'entitat entre la ciutadania i els valors de l'associacionisme, potenciant el teixit social i associatiu com a element de promoció social i comunitària.

D'altra banda, des de l'**IMSS** i a través de l'execució del **projecte Impulsem**<sup>4</sup>, i en la línia de potenciar i desenvolupar l'acció comunitària a la ciutat, s'ha treballat en les tres següents línies d'actuació:

- Anàlisi diagnòstica i construcció d'un mapeig dels projectes de ciutat i identificació de necessitats detectades als territoris en relació amb la intervenció comunitària.
- Creació d'un Marc d'intervenció propi per als centres de serveis socials.
- Posada en marxa del pla formatiu, on s'aplica el marc d'intervenció adaptat a la realitat de cada equip i territori.

L'atenció grupal ha estat una de les metodologies d'intervenció que més s'han incrementat i els projectes de l'**Impulsem**, que han ajudat a aquest increment, han estat projectes exitosos pel seu impacte positiu als centres de serveis socials, tant pel que fa a les persones ateses com als i les professionals dels centres.

**En el període 2014-2018 els projectes d'atenció grupal**<sup>5</sup> han incrementat un **89%**.

Pel que fa a adaptar els programes municipals a les realitats i necessitats de cada territori, des de la **Direcció d'Estratègia i Innovació de l'Àrea de Drets Socials** s'està desplegant el **projecte B-MINCOME**<sup>6</sup>, un projecte pilot de lluita contra la pobresa i la desigualtat en zones desafavorides, on es testa l'eficiència de combinar un ajut econòmic amb polítiques socials actives: formació i ocupació, economia social, ajuts al lloguer d'habitacions i foment de la participació comunitària. Es tracta d'un projecte innovador que preveu invertir directament en les persones i buscar una millora dels seus entorns locals immediats, els seus barris i districtes. Totes les actuacions estan codissenyades i coexecutades en col·laboració amb els diversos socis del projecte i el teixit social del territori.

1 [http://ajuntament.barcelona.cat/acciocomunitaria/sites/default/files/SistemaComunitariPolitiquesSocials\\_DocumentTreball.pdf](http://ajuntament.barcelona.cat/acciocomunitaria/sites/default/files/SistemaComunitariPolitiquesSocials_DocumentTreball.pdf)

2 <https://w30.bcn.cat/APPS/portalttramits/portalt/channel/default.html?&stpid=20150001194&style=empresa&language=ca>

3 <https://w30.bcn.cat/APPS/portalttramits/portalt/channel/default.html?&stpid=20170001278&style=empresa&language=ca>

4 <http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2016/03/160318-DOSSIER-Impulsem-1.pdf>

5 [http://w110.bcn.cat/portalt/site/ServeisSocials/menuitem.931633495bcd6167b4f7b4f7a2ef8a0c/index1bf4.html?vgnextoid=7aa718e58e1fa410VgnVCM1000001947900aRCRD&vgnnextchannel=7aa718e58e1fa410VgnVCM1000001947900aRCRD&lang=ca\\_ES](http://w110.bcn.cat/portalt/site/ServeisSocials/menuitem.931633495bcd6167b4f7b4f7a2ef8a0c/index1bf4.html?vgnextoid=7aa718e58e1fa410VgnVCM1000001947900aRCRD&vgnnextchannel=7aa718e58e1fa410VgnVCM1000001947900aRCRD&lang=ca_ES)

6 <http://ajuntament.barcelona.cat/bmincome/ca>

Des de l'any 2017 s'està desenvolupant als barris de Ciutat Meridiana, Vallbona, Torre Baró, Roquetes, Trinitat Nova, Trinitat Vella, Baró de Viver, Bon Pastor, La Verneda i la Pau i El Besòs i el Maresme.

D'altra banda, l'estratègia de salut comunitària **Barcelona Salut als Barris**<sup>7</sup> (BSaB) es duu a terme des de 2007 en els barris més desfavorits de la ciutat. BSaB pretén millorar la salut i la qualitat de vida i reduir les desigualtats entre aquests barris i la resta de la ciutat. L'impuls al projecte ha estat molt important. L'any 2016, l'Ajuntament de Barcelona va ampliar el programa, que va passar d'implementar-se en 13 barris a estar present en 21 barris.

S'ha treballat conjuntament per detectar les necessitats en salut del barri, dissenyar, implementar i avaluar programes per cobrir aquestes necessitats. La satisfacció de les persones participants amb aquests programes és molt alta. Quant a la recerca, durant el 2017 s'ha incrementat la difusió de BSaB en l'àmbit científic. A més, s'han continuat oferint tallers de formació en salut comunitària dirigits als agents que treballen en la comunitat i amb la ciutadania.

Des de **Barcelona Activa** es treballa en els plans de desenvolupament econòmic de districtes (PDE), amb una tasca de seguiment i suport a les accions comunitàries als barris de forma coordinada amb els districtes.

Els **plans de desenvolupament econòmic de districtes**<sup>8</sup> són un instrument que impulsa l'activitat econòmica a diferents districtes de la ciutat. S'han implementat en els districtes que presenten els indicadors socioeconòmics per sota de la mitjana de la ciutat: Nou Barris, Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Sant Andreu, Sant Martí i Horta-Guinardó.

Aquests plans tenen com a destinataris diversos actors dels districtes: els comerços i serveis de proximitat, els veïns i veïnes en situació d'atur, les entitats existents en l'àmbit de drets laborals, les persones que treballen en situacions precàries, i les persones amb iniciatives emprenedores d'economia convencional.

Cal destacar que el desembre de 2018 **323 actors i entitats** del territori havien participat en els processos de creació dels plans de desenvolupament econòmic. En total, prop de **500 persones** s'hi havien involucrat en els sis districtes on s'havien implantat els plans.

De les **178 mesures aprovades**, el desembre de 2018 127 estaven en marxa, cosa que representa el 71% del total.

Es poden destacar algunes de les mesures resultants més innovadores dels plans:

- Els **punts de defensa dels drets laborals**<sup>9</sup>, un espai d'assessorament i informació tant per a persones treballadores com també ocupadores amb l'objectiu de combatre la precarietat laboral, identificar casos de vulneració de drets laborals i avançar cap a un mercat de treball de qualitat. S'hi han atès 142 persones i s'han realitzat 100 assessoraments individuals.
- S'ha obert al districte de Nou Barris el primer **Punt d'Atenció a l'Activitat Econòmica del Districte**<sup>10</sup>, un servei que ofereix assessorament a persones o col·lectius d'emprenedors i emprenedores, a les microempreses i a les entitats del territori per impulsar projectes d'emprenedoria convencional o d'economia social i solidària, donar suport a comerços consolidats i serveis del districte que volen ampliar el seu negoci o necessiten repensar-lo, així com entitats o projectes comunitaris que volen prendre una dimensió econòmica, i també assessora les empreses que volen fer traspassos de negocis.
- Les **formacions en impacte comunitari**, un servei que permet millorar l'ocupabilitat i que contribueix a la cohesió social del barri o districte. Durant l'any 2017 es van organitzar 6 cursos de formació en impacte comunitari, en els quals van participar 72 persones. El febrer de 2019 hi ha dos cursos més en marxa.
- El projecte **Coworking amb retorn social**<sup>11</sup>, un espai de cotreball amb retorn social al territori amb la voluntat d'oferir a les persones emprenedores una manera assequible i social de desenvolupar el seu projecte.
- **Locals buits-Programa de Baixos de Protecció Oficial**<sup>12</sup>, que promou la instal·lació d'activitat econòmica en locals buits perquè s'hi implantin activitats relacionades amb el comerç de proximitat i amb l'activitat econòmica sostenible i plural amb la intenció de lluitar contra la gentrificació i el monocultiu econòmic.

7 <https://www.aspb.cat/documents/barcelona-salut-als-barris-memoria-2017/>

8 <https://www.decidim.barcelona/processes/pam/f/8/results/5885>

9 <https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2018/06/23095037/Flyer-Punt-de-Defensa-Nou-Barris.pdf>

10 [http://ajuntament.barcelona.cat/ciutatvella/pla-desenvolupament-economic/ca/noticia/punt-datencio-a-lactivitat-economica\\_779425](http://ajuntament.barcelona.cat/ciutatvella/pla-desenvolupament-economic/ca/noticia/punt-datencio-a-lactivitat-economica_779425)

11 <https://sinergics.cat/>

12 <http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2018/03/19/obert-el-periodo-per-optar-als-primers-baixos-de-proteccio-oficial-del-districte-de-ciutat-vella/>

- **Comerç a punt**<sup>13</sup>, un programa d'assessorament individualitzat als comerços dels sis districtes amb indicadors socioeconòmics per sota dels de la mitjana de la ciutat. Durant el 2017 es van assessorar un total de 77 comerços.
- Els **projectes d'intercooperació**, dels quals destaquen: **Nau Vila Besòs**<sup>14</sup>, on es rehabilita una nau industrial per convertir-la en magatzem d'entitats del districte de Sant Andreu, i **Banc de Recursos**, un projecte de mancomunació de recursos i materials d'entitats del territori de Ciutat Vella.

S'entén, també, que aquestes accions de suport a l'acció comunitària han d'estar presents i s'han de poder desplegar i potenciar de forma autònoma pels diferents territoris de la ciutat. Per aquest motiu s'han elaborat, es promouen i es difonen materials<sup>15</sup> per a l'autonomia dels propis territoris, com per exemple:

- Guies metodològiques d'acció comunitària per a casals de barri.
- Guia operativa d'avaluació de l'acció comunitària.

I, finalment, valorem positivament l'assentament del projecte **Energies Comunitàries**, un projecte impulsat per Acció Comunitària de l'Ajuntament de Barcelona que pretén donar a conèixer, reconèixer i enfortir la gran diversitat de projectes i agents comunitaris que volen fer de Barcelona una ciutat més justa i democràtica. Dins d'aquest projecte s'han portat a terme diferents jornades.

Es treballa des dels eixos del debat públic i metodològic sobre temàtiques d'interès per a les entitats, projectes i professionals comunitaris, l'Administració i el territori. La metodologia és la coproducció per generar coneixement, les xarxes per reconèixer i sumar projectes i xarxes comunitàries a la ciutat, i activitats per proporcionar espais de trobada i visibilització.

---

13 <https://empreses.barcelonactiva.cat/ca/web/es/comerc-a-punt>

14 [https://ajuntament.barcelona.cat/santandreu/ca/noticia/la-nau-vila-besos-un-nou-equipament-pel-districte\\_737787](https://ajuntament.barcelona.cat/santandreu/ca/noticia/la-nau-vila-besos-un-nou-equipament-pel-districte_737787)

15 <http://ajuntament.barcelona.cat/acciocomunitaria/ca/guies-materials-altres>

## Grup de treball Drogodependències

El grup de treball Drogodependències ha debatut durant el curs 2017-2018 al voltant de quatre grans blocs: Com l'estigma incideix en la comunicació; La cronificació de les persones drogodependents i els serveis que s'ofereixen; Les relacions entre precarització, sensellarisme i l'ús de substàncies; i, finalment, La perspectiva de gènere i drogues.

### En relació amb les propostes sobre drogues, comunicació i estigma

L'any 2017 l'Ajuntament de Barcelona va aprovar el **Pla d'acció sobre drogues de Barcelona 2017-2020**<sup>16</sup>, elaborat amb les aportacions de més de 300 persones d'entitats, persones usuàries i professionals, el Grup de treball de Drogodependències de l'Ajuntament de Barcelona i el grup de Drogodependències del Consell de Benestar Social de la ciutat. El pla presenta una línia estratègica que porta per títol "**Trencant l'estigma**" i que pretén augmentar la normalització i el coneixement social de les addiccions com a malaltia i trencar mites de consum de drogues a través dels mitjans de comunicació i les xarxes socials.

Entre les accions a realitzar destaquen:

- Augmentar la normalització i el coneixement social de les addiccions com a malaltia, entenent els trastorns per l'ús de substàncies (TUS) com un problema de salut i no com una elecció personal, posant èmfasi tant en les actituds dels i les professionals, dels usuaris i usuàries i de la ciutadania.
- Promoure intervencions per trencar mites sobre el consum de drogues a través dels mitjans de comunicació i les xarxes socials, mitjançant missatges i programes de comunicació basats en l'evidència.
- Detectar i recollir denúncies de missatges estigmatitzants i discriminatoris presents en diferents àmbits, per tal d'advertir, formar i encoratjar-ne la modificació.
- Crear un segell de qualitat per reconèixer les entitats que fan un abordatge no estigmatitzant ni discriminatori de les drogues, i que porten a terme polítiques de difusió que promouen missatges que no fomenten el consum de drogues.

En aquesta línia, el Consell Municipal de Benestar Social ha estat fent gestions per a la possible incorporació del Col·legi de Periodistes al grup de treball de Drogodependències.

### En relació amb les propostes sobre la cronificació de les persones drogodependents i els serveis

L'Ajuntament de Barcelona promou i procura un **model sociosanitari conjunt**. La concepció de la drogodependència dins de l'àmbit de l'atenció biopsicosocial implica la intervenció de diferents sistemes (social, sanitari i d'entorn comunitari). Partint d'aquesta premissa s'ha creat una **taula política** que ha començat a treballar en la línia de models de l'atenció a la persona, amb l'objectiu principal de posar la persona al centre de l'atenció social i sanitària. En aquest sentit, per primer cop permetrà als professionals dels serveis sanitaris i socials d'ambdues administracions intercanviar dades en temps real sobre els pacients i les persones usuàries que atenen i, a més a més, consultar-les cada cop que ho considerin necessari.

El Consell Municipal de Benestar Social participa en el grup de treball creat per la Taula d'Atenció Social i Sanitària, on s'ha elaborat el **document estratègic *Estratègia per a l'atenció integrada social i sanitària a Barcelona***. Aquest document s'ha treballat amb una comissió *ad hoc* de la Comissió Permanent, on també han fet aportacions el grup de treball de Drogodependències i el grup Igualtat d'oportunitats en la infància del Consell, per tal d'incorporar la visió dels professionals i entitats del sector des de la perspectiva social i sanitària. Aquest fet permetrà anar incorporant accions en la línia de la cronificació de les persones drogodependents.

D'altra banda, l'Ajuntament de Barcelona i el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya han avançat en l'**intercanvi de dades socials i sanitàries** i han culminat amb èxit una **experiència pilot** a dos districtes de la ciutat per disposar d'històries clíniques i socials compartides, sempre amb l'autorització expressa de la persona atesa.

Després de l'experiència pilot a la ciutat de Barcelona, tots els centres sanitaris i socials poden compartir les dades. Paulatinament, els centres d'atenció a les drogodependències es podran incorporar a aquest sistema i aquesta serà una eina que facilitarà el treball dels professionals en benefici de les persones amb problemes d'addiccions ateses pels sistemes social i sanitari, afavorint una millor qualitat en l'atenció.

En relació amb la creació d'un mapa de ciutat amb tots els recursos de totes les xarxes el **Pla d'acció sobre drogues de Barcelona 2017-2020** contempla –en la seva 4a línia estratègica: "Millor accessibilitat, major

<sup>16</sup> <https://www.aspb.cat/documents/pla-daccio-sobre-drogues-barcelona-2017-20/>

inclusió social i major expertesa i de més qualitat” – elaborar un mapa d’actius en salut mental i addiccions segons cicle de vida, per districte, per posar en valor les activitats fetes per les diferents administracions i les entitats expertes.

### **En relació amb les propostes sobre precarització, sensellarisme i ús de substàncies**

L’Ajuntament de Barcelona, en col·laboració amb altres actors de ciutat, està desenvolupant i portant a terme diferents **projectes transversals** per tal de focalitzar el problema de les persones sense llar. En aquest sentit:

- Actualment l’Agència de Salut Pública de Barcelona, el Consorci Sanitari de Barcelona i els Serveis Socials municipals estan dissenyant un **centre d’atenció integral per a persones toxicòmanes en actiu sense llar**.
- S’ha posat en marxa el programa **Primer la Llar**<sup>17</sup>, un projecte que té per finalitat iniciar un procés de recuperació i millora de la qualitat de vida de la persona perquè pugui romandre a l’habitatge sense més suport que la xarxa normalitzada de serveis, per aconseguir autonomia personal i econòmica, recuperació d’habilitats personals de cura pròpia, restabliment de relacions socials i familiars i una millora de la vinculació amb l’entorn. Aquest programa també està adreçat a persones amb trastorns mentals i/o problemes de drogodependències.

La **Xarxa d’atenció a persones sense llar**<sup>18</sup> treballa de manera transversal i aborda diferents temes, fet que es contempla en diverses jornades que s’han realitzat. Així, en la jornada del mes de juny de 2018, es contempla i es debat sobre la figura del *Peer Worker*, amb la participació dels grups d’ajuda mútua i els experts del camp de la salut en l’àmbit de drogodependències i salut mental.

A la vegada, la Xarxa d’atenció a persones sense llar s’ha implicat activament en la proposta del projecte Urban Innovative Actions<sup>19</sup> (UIA), Reconnectant el Besòs<sup>20</sup> –3 dels membres del qual en són socis–, amb la finalitat d’avaluar projectes per a l’atenció de fins a 150 persones sense llar en el territori del Besòs.

### **En relació amb les propostes sobre gènere i drogues**

L’Ajuntament de Barcelona, des del Pla de drogues i treballant transversalment amb el Departament de Salut i l’Àrea de Dones i Feminismes, va promoure i portar a terme una **formació** a totes les persones professionals dels centres d’atenció i seguiment a les drogodependències (CAS), per tal d’incorporar i tenir el compte la **perspectiva de gènere** en el desenvolupament de les seves tasques professionals.

També es va incorporar en la **història clínica** un element referent a la violència de gènere. Està previst fer-ne l’actualització.

Pel que fa a prevenir els consums i comportaments de risc, com per exemple el **chemsex**, des de l’Ajuntament de Barcelona s’han atorgat **subvencions a diferents entitats** que treballen per prevenir les situacions de risc.

Entenent la importància i entomant el treball de prevenció *on line* de “trobades sexuals”, des de l’Agència de Salut Pública s’ha dissenyat l’**app Ubesafe**<sup>21</sup>, una aplicació mòbil que té per objectiu promoure les pràctiques sexuals segures amb la finalitat de prevenir les infeccions de transmissió sexual. L’usuari/usuària ha de configurar l’aplicació per rebre avisos mitjançant missatges quan utilitza una altra aplicació mòbil, com per exemple de contactes, o bé quan s’acosta a algun espai de risc que la persona mateixa ha identificat prèviament.

17 <http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/ca/bones-practiques-socials/projecte-pilot-primer-la-llar-house-first>

18 <http://sensellarisme.cat/ca/>

19 <https://www.uia-initiative.eu/en>

20 <https://consorcibesos.cat/generalitat-i-ajuntaments-recullen-les-aportacions-rebudes-durant-el-proces-participatiu-del-pdu-de-les-tres-xemeieies-2/>

21 <https://www.aspb.cat/noticies/fase-pilot-app-pionera-prevenir-itss/>

## Grup de treball Envel·liment

Les recomanacions del grup de treball **Envel·liment** durant el curs 2017-2018 es van centrar en les persones que viuen la vellesa avançada a la comunitat, parant especial atenció als aspectes que afavoreixen o obstaculitzen viure-la amb dignitat. S'han vehiculat les propostes en tres grans blocs: Preparant la ciutat, acompanyant les persones; Enfortint el potencial de resposta dels recursos a la comunitat, i Construint la dignitat en el dia a dia.

### En relació amb les propostes sobre Preparant la ciutat, acompanyant les persones

L'Ajuntament de Barcelona va presentar el juliol de 2018 l'**Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment 2018-2030**<sup>22</sup>, coordinada per l'Àrea de Drets Socials. És el resultat d'un treball col·lectiu en què s'han incorporat reflexions i propostes de persones expertes i de diversos àmbits i espais participatius, tant externs com interns de l'Ajuntament.

Aquesta estratègia recull 77 accions amb l'objectiu d'anticipar-se al procés de canvi demogràfic i d'envelliment de la població. Aquestes accions s'articulen entorn a quatre eixos temàtics:

- El dret a la ciutat al llarg de la vida.
- La convivència intergeneracional en una ciutat amigable.
- L'envelliment actiu: aportar i gaudir de la ciutat.
- Recerca i planificació per un canvi demogràfic amb equitat.

El document parteix d'una diagnosi acurada sobre la realitat actual i presenta projeccions demogràfiques. Per tal de planificar les polítiques públiques més adequades davant dels reptes que es plantegen a mitjà i llarg termini, amb la voluntat d'enfortir polítiques i serveis ja en marxa, i també per obrir noves línies d'actuació en funció de les necessitats detectades. L'Estratègia 2018-2030 afronta el canvi demogràfic defensant el dret a la ciutat per a totes les edats, valorant l'aportació i participació social en tots els cicles vitals i amb una especial atenció als col·lectius més vulnerables.

Fent referència a l'adaptació de la ciutat i dels seus canvis a les persones grans, l'eix 2 de l'estratègia focalitza el seu pla d'acció a **afavorir una ciutat amigable i una convivència intergeneracional** a través dels següents objectius:

- Impulsar el compromís de Barcelona per l'amigabilitat amb les persones grans, que ha tingut el tret de sortida en la Va Convenció Les Veus de les Persones Grans.
- Avançar cap a un espai públic accessible i un transport i comerç de proximitat per a tothom.
- Potenciar equipaments i activitats intergeneracionals.

Aquests objectius inclouen diferents accions que impulsen i fomenten la hibridació i convivència intergeneracional en les activitats dels equipaments municipals, com per exemple els casals de barri o els casals de gent gran, en diferents programes ja consolidats en els territoris.

### En relació amb les propostes sobre Enfortint el potencial de resposta dels recursos a la comunitat

A instància del Consell Assessor de la Gent Gran, l'any 2017 es va impulsar el projecte "**Soc gran, i què?**"<sup>23</sup>, una iniciativa de sensibilització ciutadana per qüestionar i desmuntar els estereotips i prejudicis que, per raó d'edat, sovint pateixen les persones grans, i per reivindicar així en primera persona el seu dret a la diferència i a la igualtat, lluitant contra les discriminacions. Aquest projecte ha estat reconegut per l'OMS com a pràctica internacional en contra de la discriminació cap a la tercera edat.

Dins de les diferents accions previstes per tal d'assolir els objectius del projecte, es duen a terme les següents activitats:

- Realització de tallers de teatre-fòrum amb persones grans per a la creació col·lectiva de peces teatrals sobre discriminació i diversitat.
- Representacions de teatre-fòrum amb adolescents i joves, amb famílies i amb les persones grans mateixes.
- Elaboració i difusió d'espots audiovisuals i d'un vídeo documental per difondre'ls a través de les xarxes.
- Documents de consulta temàtics "Desmuntem estereotips!", amb argumentari per rebatre estereotips i prejudicis sobre les persones grans.
- Guies de recomanacions i materials de sensibilització que ajudin en la desconstrucció d'estereotips i prejudicis.

22 <http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2018/07/estenvelliment.pdf>

23 <http://ajuntament.barcelona.cat/socgranique/>



Altres projectes afins a aquestes propostes es veuen recollits a través del “**Soc bloguer**”<sup>24</sup>, un programa de periodisme ciutadà impulsat pel Departament de Promoció de la Gent Gran de la Direcció de Serveis d’Infància, Joventut i Gent Gran de l’Ajuntament de Barcelona.

En aquest programa la gent gran de Barcelona rep formació digital i periodística per tal d’impulsar els seus talents i habilitats com a periodistes i fotògrafs voluntaris de les xarxes socials municipals i del blog del web municipal de Gent Gran. L’objectiu principal és reduir l’esclatxa digital i formar els participants perquè participin de manera activa a la xarxa social.

Pel que fa a l’habitatge i la comunitat, l’**Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment 2018-2030** contempla diverses accions temporalitzades al llarg del període d’execució d’aquesta Estratègia:

- Impulsar una campanya i elaborar una guia amb recomanacions per **adaptar la llar al procés d’envelliment**: adaptacions funcionals i arquitectòniques, consells sobre el mobiliari i els objectes d’ús quotidià i temes energètics, d’accessibilitat i de seguretat.
  - Incrementar les partides pressupostàries per a la **rehabilitació d’habitatges** per fer adaptacions de la llar i de les escales de veïnat. L’objectiu és dignificar la llar, millorar l’accessibilitat, l’aïllament o les instal·lacions de subministrament, elements amb un efecte directe en la qualitat de vida de les persones que hi viuen. S’inclou una línia d’ajuts per a persones en situació de vulnerabilitat que pot arribar a cobrir el 100% del cost de l’actuació.
  - Impulsar la **creació de nous habitatges** amb serveis per a persones grans: habitatges de lloguer adaptats, integrats en la comunitat i amb els suports necessaris per a persones grans. Fins al 2022 es preveu la construcció d’11 promocions noves amb serveis per a persones grans.
  - Crear el **Programa funcional d’unitats de convivència** amb noves promocions d’habitatge per a persones grans, amb models de suports i espais compartits alternatius al model residencial per a persones grans.
  - Oferir suport i acompanyament per desenvolupar **projectes d’habitatge amb fórmules compartides i de cooperatives**, explorant *cohousing* sènior per a grups de persones grans i donant suport als col·lectius que ja hi treballen o volen impulsar aquesta línia innovadora.
  - Realitzar un **estudi sobre les condicions dels habitatges** on viuen les persones grans per tal de detectar les necessitats actuals i futures.
  - Avaluar i planificar íntegrament les polítiques i els programes per combatre la solitud no volguda i facilitar la permanència de les persones grans a la seva llar.
- Quant a mobilitat i serveis de transports a la vida quotidiana, l’**Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment** contempla diverses accions a realitzar, com són:
- Desenvolupar el **Pla d’accessibilitat universal**, fent un diagnòstic de l’accessibilitat universal als diferents serveis públics, treballant de manera participada amb les persones amb diversitat funcional. Una vegada fet el diagnòstic s’elaboren solucions i s’estableixen objectius i mesures per realitzar en els propers anys.
  - Impulsar i desenvolupar el projecte “**Camins amics per a la gent gran**”: **acompanyaments i espais amigables**, un projecte per promoure acompanyaments en l’espai urbà i trajectes amigables per a les persones grans, facilitant la mobilitat i l’accessibilitat.
  - Portar a terme un **servei de transport especial porta a porta**. Aquest servei és part del sistema de transport públic de la ciutat i permet a les persones amb discapacitat i mobilitat reduïda l’accés als serveis d’atenció social i els facilita la mobilitat quotidiana. Es treballa amb un nou sistema per a la seva gestió i concessió per millorar-ne les prestacions i la qualitat.
  - S’inicia un projecte pioner a la ciutat al districte de Nou Barris que permetrà **desplaçaments de les persones grans i amb diversitat funcional en transport públic** sota petició prèvia i a l’hora que es demani.
  - **Fomentar la participació de les persones grans en les polítiques de transport públic**, establint canals de participació per recollir inquietuds, preferències i reflexions sobre el transport públic des de la perspectiva de l’envelliment. Es donarà suport a la creació d’un grup de treball entre el Consell Assessor de la Gent Gran i TMB per fer el seguiment de les millores i les campanyes en transport públic. Procés participatiu per definir el Pla de mobilitat urbana de Barcelona 2019-2024, en què es considera el cicle de vida, el gènere i la diversitat funcional.
  - S’impulsarà un **estudi sobre els patrons de mobilitat residencial metropolitana**, estimació dels fluxos intermunicipals en l’àmbit metropolità i revisió de les polítiques d’habitatges en aquest àmbit.

24 <http://ajuntament.barcelona.cat/gentgran/es/canal/soc-blogger>

## En relació amb les propostes sobre **Construint la dignitat en el dia a dia**

**L'Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment** contempla diverses accions a realitzar en el camp de l'atenció centrada en la persona, el benestar emocional i la participació de les persones grans:

- Obertura del **Centre d'Informació i Recursos per a la Cura** i consolidació de l'espai com a referència en l'acompanyament dels processos d'envelliment. El nou centre treballarà de manera coordinada amb tots els serveis i recursos del territori per informar i assessorar la ciutadania sobre els recursos existents al voltant de la cura de les persones. Neix amb la voluntat de donar resposta a la diversitat de perfils: persones i famílies cuidadores, cuidadores professionals de la llar, persones receptores de cura i ciutadania en general.
- **Nou model d'atenció integrat del Servei d'Atenció Domiciliària**, que inclou el desplegament i l'avaluació de quatre projectes pilot amb l'objectiu de millorar les condicions de treball de les persones treballadores i l'atenció de les persones usuàries: atenció personalitzada, creació d'equips autogestionats, coordinació amb altres agents i atenció social i sanitària.
- Ampliació del programa d'assistència personal. El **Servei Municipal d'Assistent Personal** té per objectiu garantir la vida autònoma a persones amb diversitat funcional, oferint-los suport en les seves activitats de la vida diària i donant-los la màxima independència.
- Ampliació de persones usuàries del **programa Vincles BCN**<sup>25</sup> per reforçar les relacions socials de les persones grans que se senten soles, a través de la tecnologia i les xarxes socials.
- Desenvolupament de millores en el servei d'àpats socials **Àpats a domicili**<sup>26</sup> i **Àpats en companyia**<sup>27</sup>, que té com a finalitat proporcionar benestar nutricional, físic i social a persones en situació de vulnerabilitat.
- Potenciació del **programa Baixem al carrer**<sup>28</sup>, que té per objectiu l'accés al carrer de persones grans soles amb problemes de mobilitat.

- Foment de l'intercanvi de coneixements sobre programes de **prevenció i atenció a la solitud de la gent gran** dels districtes.
- Enfortiment de la participació de les persones grans en les polítiques culturals de la ciutat.
- Programació d'**activitats culturals** de caràcter intergeneracional en biblioteques, museus, centres cívics, casals de barri i altres equipaments culturals.
- **Promoció de la participació** i aportació en el procés en la Convenció Les Veus de les Persones Grans.
- Desplegament de l'anàlisi i coneixement sobre el col·lectiu de persones més grans (+80), incorporant-hi les metodologies més adequades per conèixer les seves necessitats i preferències i facilitar la seva participació en les polítiques de la ciutat.

En aquesta Estratègia s'inclou el primer catàleg amb els 62 serveis que Barcelona ofereix a les persones grans, que entre l'any 2015 i el 2017 han **incrementat** en un 22,5% el seu **pressupost**: de 99,9 a 122,4 milions d'euros.

I des de la Direcció de Planificació i Innovació de l'Àrea de Drets Socials s'ha implementat un nou model de gestió del Servei d'Ajuda a Domicili (SAD), que ofereix l'oportunitat de gestar un projecte amb un enorme potencial de transformació: les superilles socials.

Des de 2017 s'estan desenvolupant projectes pilot del SAD en les superilles socials<sup>29</sup>, basats en la creació d'equips de professionals que atenen un grup de persones usuàries que viuen en una zona pròxima (la superilla). Els equips estan constituïts per grups de fins a 12 professionals que atenen entre 40 i 60 usuaris/àries del SAD que resideixen en una zona reduïda de les superilles. S'autogestionen en com han de donar els serveis, d'acord amb les prescripcions dels treballadors socials i les preferències i necessitats dels usuaris.

Els principals objectius de les superilles socials són: adaptar-se millor a les necessitats de les persones usuàries; millorar les condicions laborals de les persones cuidadores, i millorar la coordinació amb altres agents que actuen en la vida comunitària d'una persona gran (família, servei i equipaments públics, entitats...).

25 <http://ajuntament.barcelona.cat/gentgran/es/content/vincles-bcn-0>

26 <http://ajuntament.barcelona.cat/accessible/ca/guia-recursos/servei-dapats-domicili>

27 <https://w30.bcn.cat/APPS/portaltamits/portalt/channel/default.html?&stpid=20110000233&style=ciudadano&language=ca>

28 <http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/ca/noticia/baixem-al-carrer-amb-la-gent-gran>

29 <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2019/02/15/barcelona-amplia-les-superilles-socials-del-servei-dajuda-a-domicili-sad-fins-a-534-persones-usuaries-i-93-professionals/>

Per tal de portar a terme aquests objectius, el model requereix un treball intens i complex de coordinació amb els serveis de salut, amb altres programes municipals d'atenció domiciliària i per a la gent gran (com ara Baixem al carrer, Àpats a Domicili, el servei de teleassistència, Vincles, Radars, Respir...) i amb els equipaments socioculturals (casals, centres de dia, centres cívics, poliesportius...).

Per aprofundir en el model cal estudiar els usos del temps de les persones grans amb dependència i els hàbits de la vida quotidiana (relacions socials, cura i autocura, lleure, etc.), però sobretot ha de permetre millorar les condicions de treball de les treballadores familiars: salari, tipus de contracte i formació en aprenentatges de l'atenció per millorar la qualitat de l'atenció.

En el marc de la **Xarxa de famílies cuidadores**<sup>30</sup>, l'Ajuntament de Barcelona ha desenvolupat el procés per definir l'Estratègia de suport a les persones que cuiden malalts o persones dependents. Per portar a terme el procés s'han creat diferents espais participatius amb les entitats, serveis d'àmbits socials i sanitaris, professionals... tenint sempre present la perspectiva de les persones que cuiden familiars malalts.

Quant a la participació de les persones grans, volem destacar que el **Grup de treball de participació i benestar de les persones grans en situació de fragilitat o dependència** del CAGG (Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona) ha formulat propostes en dues línies de treball:

- La política municipal. S'hi aborden temes concrets de la política municipal que afecten la vida quotidiana. Els temes se seleccionen considerant l'agenda de treball del Consell Assessor de la Gent Gran i les conclusions que s'extreguin de la V Convenció Les Veus de les Persones Grans.
- Les condicions per a la participació. S'hi aborden quines són les condicions per facilitar la participació –en el Consell Assessor de la Gent Gran i en els espais participatius de la ciutat–, parant atenció als aspectes organitzatius i a les dinàmiques i mètodes de treball.

La finalitat d'aquest projecte és implementar mecanismes de promoció específics per apoderar les persones que es trobin en situacions vitals semblants i que poden experimentar la fragilitat com una barrera per a la participació social.

---

30 <http://www.bcn.cat/barcelonainclusiva/ca/xarxa10.html>

## Grup de treball Famílies

Durant el curs 2017-2018, el grup Famílies ha treballat en les violències filioparentals en adolescents, un tema emergent i preocupant. S'han organitzat les propostes en tres grans blocs: La promoció del benestar familiar i la prevenció de les situacions de conflicte i violència filioparental; L'atenció al conflicte, i El treball en xarxa i la col·laboració per prevenir i atendre les situacions de malestars, conflictes i conductes violentes dels fills o filles cap als pares i mares.

L'Ajuntament de Barcelona ha desenvolupat diferents activitats en el marc de **la promoció del benestar familiar i la prevenció de les situacions de conflicte i violència filioparental**. Disposa de múltiples serveis que desenvolupen una multitud de projectes i activitats, tot potenciant el treball en xarxa i la col·laboració entre entitats, per tal d'afavorir la participació de les famílies i a la vegada donar-los eines i suport quan així ho requereixin.

El programa **Aquí t'escoltem**<sup>31</sup> ha rebut una valoració molt positiva tant per part de joves com de famílies i professionals. El programa atén tant de manera individual com grupal. Ofereix un espai d'ajuda i orientació, de suport professional, i també realitza tallers per afavorir la reflexió i on poder parlar de sentiments i emocions, on treballar l'autoestima i la relació-comunicació, i, alhora, esdevé un espai on es poden resoldre conflictes.

Com a complement a aquest servei, també s'impulsa l'espai **Konsulta'm**<sup>32</sup>, un servei de suport psicològic per a adolescents i joves d'entre 12 i 22 anys que també ofereix assessorament a professionals en matèria de salut mental. Està obert una tarda a la setmana en un casal o centre cívic amb activitats juvenils d'alguns districtes i atén els adolescents i joves que necessiten una resposta especialitzada, àgil i immediata al seu malestar o patiment, així com els familiars que requereixen una orientació i suport especialitzats.

Aquest espai també s'adreça a professionals que treballen amb joves (monitors/es de menjador, monitors/es d'esplais, professorat, personal d'equipaments municipals, etc.) i que necessiten un assessorament sobre casos o situacions concretes que es poden trobar durant l'exercici de la seva tasca professional diària.

De moment, ja està en funcionament als districtes de Ciutat Vella, Sant Andreu, Nou Barris i Sants-Montjuïc.

D'altra banda, volem destacar també la tasca que realitzen els CAF (**centres per a famílies amb adolescents**<sup>33</sup>), espais adreçats a pares, mares i tutors, i a adolescents, que ofereixen recursos per enfortir les seves habilitats personals, cognitives i comunicatives. Ofereixen un servei de sensibilització i formació, on aprendre i compartir la vivència de ser pares i mares, tot potenciant una cura emocional (teatre, artteràpia, *mindfulness*...) i facilitant l'acompanyament dels seus fills i filles. També ofereixen suport professional de manera individualitzada.

En una altra línia, en referència al **treball per detectar les relacions violentes** i la col·laboració dels diferents actors implicats en la cerca de solucions, s'han desenvolupat diferents programes.

En destaca el projecte impulsat i liderat per l'Ajuntament de Barcelona i el Consorci d'Educació de Barcelona: **Escoles per la igualtat i la diversitat**<sup>34</sup>, un programa de formació i acompanyament als centres públics i concertats basat en la Mesura de Govern de l'Ajuntament de Barcelona de juliol de 2014 per a la implementació d'un programa de prevenció de les relacions abusives, la violència masclista, la discriminació racial i la discriminació per diversitat funcional, sexual, de gènere, identitat, orientació sexual i ètnic-cultural i religiosa adreçat a les comunitats educatives de centres públics i concertats d'infantil, primària i secundària de la ciutat de Barcelona.

El programa persegueix els següents objectius:

- Potenciar unes actituds i uns comportaments en les relacions interpersonals que facin efectius els valors de la igualtat, l'equitat i el respecte en els infants i adolescents de 3 a 16 anys i en el seu entorn proper i les seves famílies.
- Evitar l'aparició i fer una identificació precoç d'actituds i comportaments abusius, discriminatoris i/o xenòfobs en les relacions interpersonals.
- Oferir a les escoles i instituts accions i recursos per treballar determinades temàtiques, dins els objectius i prioritats del seu projecte educatiu de centre (PEC), del Programa de Convivència i del Pla de direcció.

31 <http://ajuntament.barcelona.cat/joves/ca/canal/aqui-tescoltem>

32 <http://ajuntament.barcelona.cat/joves/ca/noticia/obre-lespai-konsultam-un-servei-de-suport-psicologegic-per-a-joves-i-adolescents>

33 <http://ajuntament.barcelona.cat/familia/ca/centre-families-adolescents>

34 <https://igualtatidiversitat.edubcn.cat/>

En la mateixa línia, des de **l'Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violències vers les dones**<sup>35</sup>, són diverses les associacions de famílies, professionals de l'educació social de centres de serveis socials, entitats cultural d'àmbit ciutadà, centres residencials d'atenció educativa i centres cívics que han sol·licitat desenvolupar tallers en la seva vessant preventiva. En total, durant l'any 2018 s'han portat a terme **19 tallers** adreçats a entitats que tracten aquest àmbit.

Un altre servei a destacar és el **Programa d'atenció a joves (SAH Joves)**<sup>36</sup>, que s'adreça a joves i adolescents d'entre 12 i 21 anys que comencen a mostrar comportaments abusius i violències masclistes, amb l'objectiu d'evitar-ne la cronificació en el temps, en àmbits de la parella, familiar o social, com són l'assetjament (*bullying*) escolar o sexual.

L'objectiu de l'atenció als adolescents i joves és fomentar una revisió crítica de la pròpia masculinitat, els rols de gènere en la parella, l'amor romàntic, així com la construcció d'alternatives de relació més saludables, respectuoses i igualitàries.

D'altra banda, pel que fa a **l'acompanyament de les famílies amb infants de 0 a 3 anys**, l'Ajuntament de Barcelona està desenvolupant, amb la col·laboració de l'IMEB, un projecte pilot a les escoles bressol que compta amb un espai familiar socioeducatiu, Aurora.

**L'Espai Familiar Socioeducatiu Aurora**<sup>37</sup> serà un servei divers i flexible que donarà resposta a les diferents necessitats de les famílies, incorporant la vessant d'intervenció socioeducativa. Amb aquesta finalitat, es diversificaran els serveis i els professionals per tal de poder realitzar un acompanyament específic a les famílies amb infants en situació de risc.

Els serveis bàsics d'aquest projecte es classifiquen en quatre blocs:

- **“Nadons en família”**, per a famílies amb infants d'entre 0 i 10 mesos. És un espai privilegiat per poder observar els nadons. Ells són el centre d'atenció de les mirades de les seves mares, pares i també dels altres adults que hi són presents. Els i les professionals ajuden a crear un clima de confiança per compartir vivències i experiències amb relació a la criança, promovent l'ajuda mútua.

- Grups **d'Espai Familiar**, per a famílies amb infants d'entre 9-10 mesos i 3 anys. Els grups faciliten l'establiment de vincles, la socialització dels infants i permeten observar-ne l'evolució.

- **Suport a les cures bàsiques d'higiene, alimentació i son de l'infant** adreçat a les famílies en situació de risc derivades pels serveis socials. Es definirà un Pla d'acompanyament específic, que inclogui com a objectius el suport en l'aprenentatge d'habilitats de criança relacionades amb la higiene, l'alimentació i el son.

- **Suport emocional individual i familiar**, si s'escau, per a famílies en situació de risc. Podrà incloure la possibilitat de fer un treball terapèutic individual i/o familiar que possibiliti la millora de la capacitat psicològica i emocional per a l'abordatge de les dificultats i mancances amb relació a la criança.

Respecte **al treball en xarxa i col·laboració per prevenir i atendre les situacions on es produeixen males-tars, conflictes i conductes violentes dels fills o filles cap als pares-mares**, durant l'any 2017 l'Ajuntament de Barcelona ha desenvolupat el projecte **Famílies en conflicte amb adolescents i violència filioparental**. Els objectius d'aquest projecte són els següents: identificar situacions tipus de famílies amb conflictes amb adolescents i violència filioparental; identificar indicadors de dificultats en les famílies i/o de relacions violentes abans que s'estanquin; identificar i descriure casos d'alta complexitat; proposar possibles models de treball i orientacions als professionals, i posar en valor bones pràctiques i experiències pilot amb bons resultats i ampliar-les com a models de treball a replicar.

Es va constituir un grup de millora conformat per diferents professionals (SSB, EAIA, Medi Obert-Justícia, Salut Mental-Hospital de dia).

35 <http://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/ca/prevenir-i-actuar/serveis-de-prevencio/acord-ciutada-una-barcelona-lliure-de-violencia-contra-les-dones>

36 <https://ajuntament.barcelona.cat/dones/ca/informacio-i-atencio/informacio-i-atencio-als-homes/programa-datencio-joves-sah-joves>

37 <http://ajuntament.barcelona.cat/escolesbressol/ca/noticia/ebm-aurora-referent-dun-nou-model-educatiu>

## Grup de treball Igualtat d'oportunitats en la infància

Durant el curs 2017-2018, el grup **Igualtat d'oportunitats en la infància** ha treballat fent aportacions en tres grans blocs: La participació ciutadana de la infància, El lleure educatiu i El Fons 0-16. El grup va treballar conjuntament amb la Xarxa dels drets dels infants de l'Ajuntament de Barcelona i amb professionals de centres de serveis socials de l'Institut Municipal de Serveis Socials.

### En relació amb les propostes per Afavorir la participació ciutadana de la infància

L'Ajuntament de Barcelona ha desenvolupat diverses accions, plans i programes perquè els infants i adolescents s'incloguin en la participació activa. En destaquen:

- El Departament de Promoció de la Infància va centralitzar les propostes de les entitats de la Xarxa dels infants de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona per incorporar els infants al Reglament de participació ciutadana. En l'actual **Reglament de participació ciutadana**<sup>38</sup> trobem incorporada la participació dels infants i els adolescents. Es fa una referència explícita al fet que els processos participatius i els òrgans de participació, especialment, han d'habilitar espais, recursos i eines específiques per afavorir la participació de la infància i l'adolescència d'acord amb els drets reconeguts a la Convenció dels drets dels infants, a la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, i al Decret 200/2013, de 23 de juliol, dels consells de participació territorial i nacionals dels infants i adolescents de Catalunya.
- L'Ajuntament de Barcelona ha constituït un marc estable de participació dels infants en les polítiques de ciutat. El projecte és una de les principals mesures que es contemplen en el **Focus Infància 2017-2020**<sup>39</sup>. L'objectiu ha estat crear una estratègia per ordenar i posar en marxa mecanismes concrets de participació de la ciutadania menor d'edat, de manera que augmenti la seva visibilitat social i política.

És el marc de planificació i transversalització de les principals polítiques que afecten la infància i l'adolescència a la ciutat de Barcelona amb visió de full de

ruta a mitjà termini, adreçades a reforçar el protagonisme de la ciutadania menor d'edat a la ciutat incidint en àmbits diversos com són les famílies, l'escola, la salut, la protecció en situacions de risc o la vida comunitària i el lleure.

- Per tal de donar visibilitat al Focus Infància, es va realitzar la jornada **"Infantlab: laboratori d'idees per a la participació d'infants i adolescents"**<sup>40</sup>, on un centenar de nens, nenes i adolescents de la ciutat van donar el seu punt de vista sobre quines característiques ha de tenir aquest marc estable de participació. És a dir, quin és el millor model de participació per tal de garantir que la seva opinió i els seus interessos siguin escoltats i tinguts en compte a l'hora de projectar les polítiques de ciutat.
- L'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona ha impulsat el programa **Parlen els nens i nenes: el benestar subjectiu de la infància a Barcelona**<sup>41</sup>, realitzat per l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB). Es tracta d'un programa de coneixement sobre el benestar dels infants a la ciutat des del seu punt de vista i amb el seu protagonisme.

El programa vol ser una eina de recerca periòdica d'ampli abast social i territorial per conèixer com estan en diferents àmbits de les seves vides els nens i nenes de 10 a 12 anys. El programa es basa en metodologies participatives i en la recerca orientada al canvi, a partir de l'anàlisi de les propostes dels nens i nenes de millora del seu benestar.

El programa Parlen els nens i nenes es fonamenta en el dret dels infants a ser escoltats i que les seves opinions siguin tingudes en compte i, alhora, en el seu dret a ser una peça clau i que tothom actuï pensant en el seu interès. El programa es desenvolupa en tres fases:

- **Enquesta sobre benestar subjectiu:** es recullen dades sobre el benestar dels infants preguntant directament als nens i nenes i no a les persones adultes amb qui conviuen. Participen a l'enquesta 4.000 nens i nenes d'entre 10 i 12 anys, en una mostra representativa per a tots els districtes, gràcies a la complicitat de 52 escoles de la ciutat.
- **Tallers participatius:** es fan 84 tallers participatius a les escoles participants i 2.000 nens i nenes ajuden a interpretar els resultats de l'enquesta i fan propostes de millora del seu benestar adreça-

38 [https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/reglament\\_participacio\\_catala.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/reglament_participacio_catala.pdf)

39 [http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/focus\\_infanciaiciutadania\\_ca.pdf](http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/focus_infanciaiciutadania_ca.pdf)

40 <http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/ca/noticia/jornada-infantlab-laboratori-didees-per-a-la-participacize-dels-infants-i-adolescents>

41 <http://institutinfancia.cat/projectes/benestar/>

des a l'Ajuntament i a altres administracions, les escoles, les famílies i als mateixos nens i nenes.

- **L'Agenda dels infants:** el coneixement generat en l'enquesta i els tallers s'analitza i sintetitza en aquesta agenda de propostes dels nens i nenes de Barcelona. L'objectiu és obrir diàlegs socials i debats informats per trobar solucions, amb responsabilitats compartides, a les seves demandes.

- **L'Agenda dels infants**<sup>42</sup>. Durant el 2017 es va fer la **primera enquesta sobre benestar subjectiu de la infància a Barcelona** a 4.000 nens i nenes d'entre 10 i 12 anys de la ciutat. Dels resultats d'aquesta enquesta, que són una mostra representativa dels 25.000 infants d'aquesta franja d'edat que viuen a la ciutat, n'han sortit les propostes de l'Agenda dels infants.

L'Agenda és fruit d'un treball iniciat a final del 2016 en el marc del programa Parlen els nens i nenes: el benestar subjectiu de la infància a Barcelona, amb l'objectiu de ser una eina de la ciutat per conèixer i millorar el benestar dels infants.

Les seves onze principals demandes han estat les següents:

- Més temps amb la família
- Menys temps d'estudi i més temps lliure per jugar
- Més suport si tenen problemes
- Que se'ls prenguin seriosament
- Més llibertat i més confiança
- Valorar més les coses
- Participar en les decisions de l'escola per canviar les maneres d'aprendre
- Lluitar contra l'assetjament escolar i prevenir-lo
- Hàbits saludables i satisfacció amb el propi cos
- Més vida amb la gent del barri i més espais de trobada
- Una ciutat més verda

El treball ha conclòs amb aquestes demandes i amb **115 propostes d'actuació adreçades a l'Ajuntament, les escoles, les famílies i els mateixos infants.**

L'Ajuntament impulsa una nova fase del programa amb la creació d'un **Grup Altaveu**. Aquest grup, format per uns trenta nois i noies d'11 anys que ja van participar en la primera fase del projecte Parlen els nens i nenes, serà l'encarregat d'aportar les veus dels infants en diversos espais de participació de la ciutat.

- Amb l'elaboració de la **Guia Pràctica: Impulsem la participació dels infants en els serveis i projectes municipals**<sup>43</sup>, el Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Drets Socials afronta el repte d'impulsar la participació dels infants juntament amb els districtes i totes les àrees implicades. L'objectiu és implicar els infants en la definició i planificació de les iniciatives participatives al barri, al districte i a la ciutat, codissenyant les iniciatives i coliderant els processos que es defineixen per assolir el que es proposa. Amb aquesta Guia es volen assolir els següents objectius:

- **Impulsar la participació d'infants** en els serveis, programes i projectes amb corresponsabilitat i protagonisme.
- **Aportar eines i elements metodològics** que permetin construir amb els infants els processos participatius, i orientar aquests processos en la seva aplicació.
- **Desplegar experiències de participació infantil** per generar un nou marc de referència que reconegui el valor de l'infant i que permeti trobar un camí per transformar la seva realitat.
- **Apoderar i informar els infants** perquè puguin pensar en els seus entorns i definir-los segons les seves necessitats, donant-los estratègies per defensar els seus drets.
- **Recollir les experiències de participació**, la qual cosa aporta llum per implantar les experiències de participació infantil.

### **En relació amb les propostes de millora per a futures convocatòries del Fons 0-16 anys**

Des de la implementació del Fons 0-16<sup>44</sup> l'any 2015, s'han continuat oferint els ajuts puntuals d'urgència social per a famílies amb fills menors de 16 anys de Barcelona ciutat que es troben en situació de vulnerabilitat per tal de cobrir les seves necessitats bàsiques

42 <http://institutinfancia.cat/mediateca/agenda-dels-infants-propostes-millorar-nostre-benestar/>

43 [https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2018/10/ABCN\\_Infancia-participacio.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2018/10/ABCN_Infancia-participacio.pdf)

44 [http://w110.bcn.cat/porta/site/ServeisSocials/menuitem.931633495bcd6167b4f7b4f7a2ef8a0c/index974dd.html?vgnextoid=f04fbed6f7a10410VgnVCM1000001947900aRCRD&vgnnextchannel=f04fbed6f7a10410VgnVCM1000001947900aRCRD&lang=ca\\_ES/?u=u](http://w110.bcn.cat/porta/site/ServeisSocials/menuitem.931633495bcd6167b4f7b4f7a2ef8a0c/index974dd.html?vgnextoid=f04fbed6f7a10410VgnVCM1000001947900aRCRD&vgnnextchannel=f04fbed6f7a10410VgnVCM1000001947900aRCRD&lang=ca_ES/?u=u)

de subsistència. A la vegada, mitjançant l'estudi i l'avaluació que es fa del programa, s'han pogut adequar els requisits per ajustar-lo a les persones que en són objecte, ampliant-lo, per exemple, a les famílies monoparentals.

Amb la finalitat de millorar-ne el coneixement i poder valorar amb profunditat la incidència d'aquest ajut, se'n va encarregar una auditoria. L'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua) té pendent lliurar properament l'avaluació de l'ajut i de la política pública pel que fa als anys 2017 i 2018 i les recomanacions de millora de l'ajut de cara a futures edicions. L'any 2016, entre les principals conclusions pel que fa a l'auditoria de la gestió, cal destacar que "els ajuts s'han atorgat a persones que compleixen els requisits exigits" i que "s'han fet efectius els ajuts pels imports que corresponien". Pel que fa a l'avaluació de la política pública, l'estudi mostra que "els ajuts es distribueixen pel territori de forma molt desigual, reflectint la desigual distribució de la pobresa". "L'impacte de l'ajut en la reducció de la intensitat de la pobresa infantil de les famílies és rellevant."

D'altra banda, i amb l'afany de facilitar el tràmit i la informació sobre l'ajut, l'any 2017 es va posar en marxa l'**Oficina de Prestacions Socials i Econòmiques**, des d'on es gestiona la convocatòria del Fons 0-16, entre d'altres, fet que ha facilitat l'accés i la tramitació a les persones interessades a rebre l'ajut.

La nova Oficina de Prestacions Socials i Econòmiques és una de les 20 accions que contempla el Pla d'acció Impulsem per modernitzar els serveis socials de la ciutat. La posada en marxa del servei, ubicat al carrer Aragó 344, ha comportat una inversió d'uns 300.000 euros i la contractació de 15 professionals addicionals.

L'objectiu del nou servei és avançar en la simplificació de la gestió de les prestacions socials, mitjançant una espècie de finestreta única que faciliti la feina dels serveis socials. Això permet millores significatives en dos nivells: tant en el dia a dia dels professionals, que així poden centrar-se més en la intervenció personal i comunitària, i no tant en la burocràcia implícita a la concessió de les prestacions, com també pel que fa a l'atenció de les persones, que no han de fer tants tràmits i veuen simplificat el procés necessari per accedir a una prestació.

Així mateix, la pàgina web d'Infància de l'Ajuntament de Barcelona té un apartat específic on difon i explica el funcionament del Fons d'ajuda 0-16, una informació accessible i de lectura fàcil per a tots els ciutadans i ciutadanes que hi accedeixen.

\*\*\*\*\*

I més enllà del fins ara descrit, en clau general, volem ressaltar que Barcelona disposa per primera vegada d'un **Pla del joc a l'espai públic**<sup>45</sup>, un pla pioner i ambició que situa el joc i l'activitat física a l'aire lliure entre les polítiques claus per fer una ciutat més habitable i millorar la vida dels veïns i veïnes, començant pels infants i adolescents.

El Pla pretén millorar i diversificar les oportunitats de joc i activitat física a l'espai públic pels seus amplis beneficis, tant pel que fa al desenvolupament i benestar de la infància i l'adolescència com per a la salut, la vida comunitària i la convivència de tota la ciutadania.

És el resultat d'un procés transversal i participat, amb més de 400 persones involucrades, per construir horitzó, criteris i accions entre l'Ajuntament, les entitats i els experts.

Implica un canvi de paradigma en la visió del joc. Amb aquest Pla, Barcelona aspira a passar de ser una ciutat amb àrees de jocs infantils a una ciutat pel joc a l'espai públic, "una ciutat jugable". Una ciutat amb zones específiques de joc més diverses, creatives, accessibles i inclusives que les actuals. Algunes d'elles inclouen jocs singulars per la seva vida i multiplicitat d'usos. Es tracta, sobretot, de trencar barreres i que el joc desbordi els entorns de les àrees i vagi molt més enllà, posant l'urbanisme de tota la ciutat a disposició del joc.

També és rellevant el procés endegat pel consistori per revisar i actualitzar el model dels centres educatius per potenciar la coordinació amb la resta de serveis municipals adreçats als nens i nenes de 0 a 3 anys. Un dels resultats més visibles d'aquest procés, que es va iniciar l'any 2017 per repensar l'atenció a la **petita infància a Barcelona**, i en el qual van participar centenars de professionals de la ciutat, és el nou model d'escola bressol municipal, que té el seu primer exemple a l'Escola Bressol Municipal Aurora.

L'**Escola Bressol Municipal Aurora** es posa en marxa amb quatre grups amb horaris ordinaris de 9 a 17h, un grup amb horari de matí de les 9 a les 13h, i un grup de tarda amb horari de les 15 a les 19h.

A més, Barcelona té **tres noves escoles bressol municipals el curs 2018-2019**: l'**EBM Canòdrom**, al barri del Congrés; l'**EBM Encants**, al barri de la Sagrada Família, i, a partir del gener, l'**EBM Aurora**, al barri del Raval. Amb aquests tres nous centres, la Xarxa d'escoles bressol municipals de Barcelona arriba als **101 centres**, que ofereixen **8.411 places**, 217 més que el curs anterior.

45 <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2019/02/pladeljoc.pdf>



Pel que fa a la gestió, durant el present mandat s'han **revertit a gestió directa tres escoles bressol externalitzades** (Caspolino, Enxaneta i Patufets de Navas).

D'altra banda, l'Institut d'Educació de Barcelona **ha creat tres nous espais familiars** adreçats a la petita infància, amb els quals vol incidir en la qualitat de vida dels nens i nenes menors de 3 anys, i alhora oferir suport a les famílies com a primeres educadores dels seus fills i filles.

Amb l'objectiu d'acompanyar les famílies que decideixen criar els seus fills a casa en l'etapa de 0 a 3 anys, el consistori ampliarà de quatre a vuit el nombre d'**escoles bressol que ofereixen espais familiars d'interrelació**. Són sales on les famílies poden acudir dos cops per setmana per reunir-se, compartir inquietuds i fer xarxa entre elles i també socialitzar-hi els infants. Amb l'extensió d'aquest model, l'Ajuntament vol impulsar el paper de l'escola bressol com a espai comunitari.

I ja per finalitzar, cal destacar també que dins l'oferta escolar per al curs 2019-2020 s'ha presentat un **Pla de xoc contra la segregació**, que inclou mesures per garantir la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu i recupera el lema de l'any passat: "En educació, fem equip".

El **Pla de xoc**<sup>46</sup> inclou el **treball integral amb l'alumnat**, no només durant el període lectiu sinó més enllà d'aquest horari. Les orientacions tenen com a marc de referència el Pacte contra la segregació escolar del **Síndic de Greuges**, tant de l'escola pública com en la concertada. Es consolida un sistema menys burocràtic, en què els alumnes en situació de vulnerabilitat disposaran d'una plaça de reserva, l'exempció de pagar quotes per a l'escolarització, tant en centres públics com privats, la gratuïtat del servei de menjador, les activitats extraescolars i les d'estiu, i una plaça garantida en centres oberts.

---

46 [https://ajuntament.barcelona.cat/eixample/ca/noticia/el-curs-2019-2020-tindra-un-pla-contra-la-segregacio-escolar\\_778760](https://ajuntament.barcelona.cat/eixample/ca/noticia/el-curs-2019-2020-tindra-un-pla-contra-la-segregacio-escolar_778760)

## Grup de treball Salut

A partir del debat sobre l'*Informe de salut* anual que presenta i elabora l'Agència de Salut Pública de Barcelona, el **grup de treball Salut** va establir les quatre línies de treball principals per a aquest curs, que han estat les següents: La contaminació atmosfèrica a la ciutat i els seus efectes en la salut; L'estratègia de ciutat de suport a les persones cuidadores; L'impacte de l'acció comunitària en la salut, i La perspectiva general de salut i gènere a Barcelona.

### En relació amb les propostes sobre La contaminació atmosfèrica a la ciutat i els seus efectes en la salut

L'Ajuntament ha apostat per la reducció de la contaminació atmosfèrica a través de la **Mesura de govern Programa de mesures contra la contaminació atmosfèrica**<sup>47</sup>, el **Pla de mobilitat urbana**<sup>48</sup>, que aposta per reforçar el transport públic i la mobilitat activa en detriment del transport motoritzat a l'àmbit urbà, així com el treball conjunt amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona i la Generalitat de Catalunya per compartir mesures com la creació d'una **Zona de Baixes Emissions**<sup>49</sup>, dins de la qual des del desembre de 2017 durant episodis de contaminació no poden circular els vehicles sense etiqueta ambiental, restricció que es preveu implementar com a permanent l'any 2020.

Es va crear la **Taula de la Conurbació**<sup>50</sup> contra la contaminació atmosfèrica, que lidera el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, amb la participació de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona, i de la qual van sorgir diferents grups de treball per donar resposta a diverses problemàtiques. L'any 2015, l'Ajuntament ja havia constituït la seva Taula de Contaminació de l'Aire i les seves mesures s'estan treballant des de molts àmbits: Qualitat Ambiental, Mobilitat, Comunicació, BIMSA, Serveis Jurídics, Guàrdia Urbana i Agència de Salut Pública, entre d'altres.

S'estan augmentant a gran escala els quilòmetres i la seguretat dels carrils bici i s'estan ampliant zones verdes, i seguint la **Mesura de govern Omplim de vida als carrers**<sup>51</sup> s'avança en la implantació del model de superilles. Des d'Ecologia Urbana es treballa també en els ecoxamfrans que s'estan fent al voltant d'algunes escoles per allunyar-les del trànsit.

Amb el **projecte Salut als Carrers**<sup>52</sup> s'està avaluant l'impacte de les superilles, tenint en compte les persones residents tant dintre com al voltant. S'estan instal·lant sensors fixos i mòbils en alguns barris com a part de l'avaluació. El projecte Salut als Carrers incorpora una eina de participació ciutadana que consisteix en l'**app PULSAir**<sup>53</sup>: es realitzaran mesures de diversos factors relacionats amb la salut mitjançant aquesta aplicació mòbil (desenvolupada en el marc del projecte europeu PULSE). Aquestes mesures es prendran de forma activa quan es contestin preguntes de salut a l'aplicació, així com de forma passiva quan s'utilitzi l'app i es facin servir les polseres (Fitbit) per mesurar l'activitat física.

S'ha posat també en marxa un **sistema de vigilància específic dels efectes de la contaminació de l'aire**, a curt i llarg termini, en la salut dels barcelonins i barcelonines. D'altra banda, a les webs de l'ASPB i d'Ecologia Urbana es publica informació de salut i contaminants atmosfèrics, recomanacions, així com els informes anuals dels nivells de qualitat de l'aire a la ciutat i altres estudis amb la Unitat Mòbil.

S'han fet diverses presentacions als consells de salut de districte sobre la contaminació i el seu impacte en la salut.

### En relació amb les propostes sobre Estratègia de ciutat de suport a les persones cuidadores

Aquest curs s'ha seguit treballant conjuntament amb la **Xarxa pel suport a les famílies cuidadores**<sup>54</sup> per tal que l'atenció a la persona cuidadora es consolidi com a part intrínseca de la pràctica i la cultura dels professionals que, des dels serveis socials o de salut, es relacionen amb aquestes persones.

47 [https://ajuntament.barcelona.cat/qualitativa/sites/default/files/pdfs/Mesures%20Govern\\_CAT\\_low.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/qualitativa/sites/default/files/pdfs/Mesures%20Govern_CAT_low.pdf)

48 <https://www.barcelona.cat/mobilitat/ca/actualitat-i-recursos/nou-pla-de-mobilitat-urbana-2019-2024>

49 <https://ajuntament.barcelona.cat/qualitativa/ca/zones-de-baixes-emissions>

50 [http://mediambient.gencat.cat/ca/05\\_ambits\\_dactuacio/atmosfera/qualitat\\_de\\_laire/qualitat-de-laire-a-la-conurbacio-de-barcelona/taula-de-qualitat-de-laire-bcn/](http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/atmosfera/qualitat_de_laire/qualitat-de-laire-a-la-conurbacio-de-barcelona/taula-de-qualitat-de-laire-bcn/)

51 [https://www.slideshare.net/Barcelona\\_cat/mesura-de-govern-oomplim-de-vida-els-carrers-lla-implantaci-de-les-superilles](https://www.slideshare.net/Barcelona_cat/mesura-de-govern-oomplim-de-vida-els-carrers-lla-implantaci-de-les-superilles)

52 [https://ajuntament.barcelona.cat/superilles/sites/default/files/Info\\_%20Salut%20als%20carrers%20HORTA\\_grup%20impulsor.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/superilles/sites/default/files/Info_%20Salut%20als%20carrers%20HORTA_grup%20impulsor.pdf)

53 <https://pulsair.wordpress.com/>

54 <http://www.bcn.cat/barcelonainclusiva/ca/xarxa10.html>

Per això s'ha continuat el procés de difusió de la **Guia d'orientacions per a l'atenció de persones que cuiden familiars malalts i/o dependents: I vostè, com està?**<sup>55</sup>. Aquesta guia és el resultat d'un procés de treball en el qual han participat professionals del treball social, la psicologia, la infermeria, la medicina i la gestió de serveis de suport, així com persones cuidadores, i és un element clau per aprofundir en el tracte i l'atenció que les persones cuidadores reben per part dels i les professionals dels serveis socials i de salut.

En paral·lel, s'han organitzat **trobades amb persones cuidadores** amb la col·laboració de diferents entitats i organitzacions de la ciutat per millorar la comprensió sobre l'abast d'aquesta realitat i sobre les necessitats i les dificultats que les persones que cuiden han d'afrontar en la seva tasca quotidiana.

A través d'aquestes trobades col·laboratives s'han començat a definir les bases d'una propera **Estratègia de ciutat per al suport a les famílies cuidadores**. Aquesta estratègia pretén dotar la ciutat d'una base d'informació i coneixement sobre l'abast i l'impacte d'aquesta realitat i d'un conjunt de propostes concretes de suport, algunes de les quals ja s'han començat a desenvolupar, com el foment de la creació de grups de suport mutu des dels centres de serveis socials, la major orientació del servei de Teleassistència a les necessitats de les persones cuidadores, la creació del Banc del Moviment, o la preparació d'un nou centre d'informació i orientació sobre recursos per a la cura.

Al mateix temps, la primera anàlisi que va fer l'ASPB de l'**Enquesta de Salut de Barcelona 2016-17**<sup>56</sup> va ser per analitzar la salut i els seus determinants en les persones que cuiden familiars amb necessitats especials d'atenció per problemes de salut. Per primera vegada l'Enquesta incorporava preguntes per identificar les persones cuidadores no convivents. Les troballes d'aquesta anàlisi orientaran també l'elaboració de l'Estratègia de ciutat, juntament amb el marc teòric dels determinants de la salut i benestar de les persones cuidadores que l'ASPB ha elaborat per tal que les actuacions que es posin en marxa se sustentin en una major probabilitat d'èxit en la millora del benestar i la salut de les persones que exerceixen aquesta cura. Està pendent l'anàlisi en més profunditat de la salut i els seus

determinants en les persones majors de 65 anys que han declarat limitacions per desenvolupar la seva vida diària.

Per augmentar i millorar els recursos socio-sanitaris de la ciutat cal destacar l'impuls del **projecte urbanístic de Magòria**<sup>57</sup>, on es preveu ubicar un nou hospital d'atenció intermèdia socio-sanitària, així com habitatges amb serveis per a la gent gran; la promoció d'auditories de qualitat i posteriors plans de millora a quatre hospitals socio-sanitaris de Barcelona com a pas previ a la realització d'auditories a tots els centres de Catalunya, i la realització i difusió d'un informe sobre el dèficit de places residencials a Barcelona.

S'ha continuat també amb l'impuls a la coordinació i integració de **l'atenció social i sanitària**. En aquest sentit, s'ha avançat en els diferents projectes en el marc de la Taula interinstitucional d'Atenció Integrada amb l'Àrea de Drets Socials, el Departament de Salut i el Departament d'Afers Socials de la Generalitat de Catalunya, amb la participació del Consorci Sanitari i del Consorci de Serveis Socials de Barcelona. Destaca la posada en marxa de les proves pilot d'interconnexió de dades socials i sanitàries i de coordinació entre el personal del Servei d'Ajuda a Domicili municipal i l'atenció primària de salut.

### **En relació amb les propostes sobre L'impacte de l'acció comunitària en salut**

Com es va apuntar a les recomanacions del Consell, s'ha acompanyat l'extensió i ampliació del **programa Barcelona Salut als Barris**<sup>58</sup> (BSaB) als barris més desafavorits de la ciutat amb un major suport tècnic i metodològic als altres projectes de salut comunitària que es realitzen a la ciutat.

L'ASPB ha elaborat el document **Barcelona Salut als Barris. Com desenvolupar l'estratègia de salut comunitària**<sup>59</sup>.

També ha elaborat el document **Recomanacions per a l'avaluació d'intervencions comunitàries**<sup>60</sup>, i ha dut a terme diverses edicions de formació en salut comunitària per als diversos agents comunitaris de la ciutat, tant professionals com veïnals, amb matrícula gratuïta.

55 [http://www.bcn.cat/barcelonainclusiva/ca/2015/5/xarxa10\\_ivostecomesta.pdf](http://www.bcn.cat/barcelonainclusiva/ca/2015/5/xarxa10_ivostecomesta.pdf)

56 <https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2018/07/Enquesta-salut-Barcelona-2016-17.pdf>

57 [https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/noticia/ordenacio-de-lambit-de-magoria\\_624056](https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/noticia/ordenacio-de-lambit-de-magoria_624056)

58 <https://www.aspb.cat/arees/la-salut-en-xifres/la-salut-als-barris/>

59 <https://www.aspb.cat/documents/barcelona-salut-als-barris-com-desenvolupar-estrategia-de-salut-comunitaria/>

60 [https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2017/07/Recomanacions\\_Avaluacio\\_Intervencions\\_comunitaries.pdf](https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2017/07/Recomanacions_Avaluacio_Intervencions_comunitaries.pdf)

També, per recollir i difondre les accions que es realitzen en acció comunitària en salut, des de 2017 l'ASPB publica la **Memòria de Barcelona Salut als Barris**<sup>61</sup> i difon amb periodicitat trimestral el butlletí de Barcelona Salut als Barris.

Les **taules de salut comunitària** dels 25 barris en què està implantada l'estratègia BSaB inclouen els diversos agents dels barris: entre d'altres, els equips d'atenció primària, centres de serveis socials i escoles. En aquest sentit, aquests agents han incrementat en el darrer any iniciatives com els grups per millorar les habilitats de criança o els grups de suport i ajuda mútua per a persones cuidadores, que es recomanaven des del Consell.

En l'estratègia BSaB els joves tenen un paper molt important; en molts barris hi ha taules de joves i en tots es fan intervencions adreçades a joves. Com a nou element, s'ha incorporat la participació dels infants en els diagnòstics de salut del barri amb metodologies innovadores.

La sensibilitat del govern municipal per la **mirada comunitària** s'ha acompanyat també de recursos. Pel que fa a l'àmbit de salut pública, l'increment de personal i pressupost per a la salut comunitària es detalla en la **Mesura de govern d'Impuls a la salut comunitària**<sup>62</sup>, i en l'àmbit dels serveis socials s'ha incrementat la plantilla amb l'objectiu de permetre també una major dedicació a les tasques de treball comunitari, que ha estat un dels fils conductors del procés "Impulsem".

També cal destacar l'esforç renovat de coordinació entre els diferents agents d'àmbit municipal que intervenen en programes comunitaris: els districtes, els serveis socials, educatius i de salut, Foment de Ciutat – que gestiona el Pla de Barris –, els centres cívics, entre d'altres, amb un nou marc compartit com és el **Pla municipal d'acció comunitària, 2018-2022**<sup>63</sup>.

Així mateix, també destaquem el **mapa d'actius**, una eina impulsada pel Departament de Salut de l'Ajuntament de Barcelona, conjuntament amb la Direcció de Serveis a les Persones i Territori dels Districtes, l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) i del Consorci Sanitari de Barcelona (CSB). El mapa d'actius pretén facilitar una visió compartida sobre la salut de la ciutadania, identificar més escenaris i més protagonistes per a la millora de la salut, i

generar i difondre informació i coneixement sobre allò que s'està fent en salut a la ciutat.

I no podem finalitzar sense esmentar l'obertura del nou equipament **Barcelona Serveis de Salut**<sup>64</sup>. És un gran pas endavant en el compromís de reduir les desigualtats en l'accessibilitat a serveis i tractaments mèdics que no estan inclosos a la cartera de serveis del sistema públic.

Amb l'activació del nou servei municipal d'odontologia i podologia es vol millorar l'accés a prestacions sanitàries que tenen un impacte fort en els processos d'inserció social i el benestar individual de les persones i que no estan incloses en el sistema sanitari públic.

Aquest nou equipament està ubicat al carrer Viladomat, 127, i des del darrer mes de novembre ja ha realitzat més de 1.000 visites odontològiques i 300 higiènes a més de 300 pacients.

En aquest edifici també s'hi ubicarà **Barcelona Cuida**, un nou centre d'informació i assessorament per a la cura de les persones que vol convertir-se en un indret central de referència que treballi de manera coordinada amb tots els serveis i recursos del territori.

## **En relació amb les propostes sobre Perspectiva general de salut i gènere a Barcelona**

Investigacions participades i liderades des de l'ASPB han evidenciat que els països amb polítiques d'Estat del benestar més fortes que faciliten models de família més igualitaris tenen menors desigualtats de gènere en salut que el nostre.

En aquest sentit, els principals instruments per reduir aquestes desigualtats tenen a veure amb polítiques transversals de gènere i l'extensió de serveis públics de cura dels infants i les persones dependents.

Els darrers anys l'Ajuntament en el seu conjunt ha estat especialment proactiu en aquests àmbits. La creació del **Departament de Transversalitat de Gènere**<sup>65</sup> i l'elaboració dels pressupostos amb perspectiva de gènere, l'elaboració del Pla de justícia de gènere, de l'Estratègia contra la feminització de la pobresa o de la Mesura de govern per la democratització de la cura, l'obertura de noves escoles bressol municipals o l'increment considerable de la prescripció del Servei d'Ajuda a Domicili en són algunes mostres.

61 <https://www.aspb.cat/documents/barcelona-salut-als-barris-memoria-2017/>

62 <https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2016/12/mesura-impuls-salut-comunitaria-2016.pdf>

63 [http://ajuntament.barcelona.cat/acciocomunitaria/sites/default/files/PlaMunicipalAC2018-2022\\_web.pdf](http://ajuntament.barcelona.cat/acciocomunitaria/sites/default/files/PlaMunicipalAC2018-2022_web.pdf)

64 <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2018/11/21/barcelona-posa-en-marxa-un-servei-dodontologia-municipal-per-a-persones-en-situacio-de-vulnerabilitat/>

65 <https://ajuntament.barcelona.cat/dones/ca/compromis-amb-lequitat-de-genero>

En l'àmbit de salut, l'Ajuntament ha encarregat al Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris ***l'Informe sobre polítiques públiques, sanitat i salut de les dones a Barcelona. Situació i propostes d'actuació.***

S'han intensificat els **projectes d'impuls dels drets sexuals i reproductius**, amb una **campanya d'informació sobre l'avortament**<sup>66</sup> i el **projecte Tria**<sup>67</sup> per a l'elecció gratuïta del mètode anticonceptiu més idoni en entorns desfavorits, i els de suport a les persones cuidadores.

L'ASPB ha realitzat una **anàlisi** sobre la incorporació de la perspectiva de gènere en la seva activitat i en els programes de promoció de la salut que s'ha plasmat en un informe i en l'article científic *Incorporación de la perspectiva de género en la salud comunitaria* (Gaceta Sanitaria, 2018). A més, està fent **formació** del seu personal sobre perspectiva de gènere. Amb el Consorci Sanitari de Barcelona (CSB) s'han compartit les propostes de l'informe, s'ha inclòs l'abordatge des de l'àmbit sanitari de les violències i maltractaments (masclista, a infants i a gent gran) al Pla de salut de Barcelona com una de les 10 actuacions estratègiques, i s'ha començat a estudiar la viabilitat d'un estudi sobre microviolències en l'assistència sanitària.

Pel que fa l'anàlisi de **dades**, tots els sistemes d'informació de l'**Observatori de Salut Pública** de l'ASPB permeten l'anàlisi per sexe, i a l'*Informe de salut* de la ciutat la majoria dels indicadors se separen per sexe i les diferències s'interpreten amb perspectiva de gènere. A més, com s'ha mencionat abans, s'ha elaborat un informe sobre la salut de les persones cuidadores a Barcelona. S'ha fet major incidència en el Consorci Sanitari de Barcelona per tal que els indicadors d'ús de serveis sanitaris inclosos a l'*Informe de salut* i a la *Memòria del CSB* es presentin separadament per sexe. Els estudis de l'ASPB d'avaluació d'efectivitat dels programes i d'impacte de les polítiques municipals sobre la salut de la població tenen sistemàticament en compte l'anàlisi separada per sexe i amb perspectiva de gènere.

---

66 <http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2017/03/03/barcelona-promou-una-campanya-per-informar-als-joves-dels-seus-drets-sexuals-i-reproductius/>

67 <http://centrejove.org/wordpress/projecte-tria-anticoncepcio/>

## Grup de treball Sensellarisme

Durant el curs 2017-2018 el grup **Sensellarisme** ha treballat de manera prioritària en el seguiment dels avenços del Pla de lluita contra el sensellarisme i, concretament, en el debat amb responsables municipals sobre les millores en les condicions d'allotjament dels centres. També s'han portat a terme dues sessions monogràfiques: una sobre l'Operació Fred i l'altra sobre addiccions i sensellarisme, que es va realitzar amb el Grup de treball Drogodependències del CMBS.

### En relació amb la millora dels equipaments

**Els centres de primera acollida (CPA)** han esdevingut un punt clau de reflexió per a la millora del seus serveis. Fruit d'aquesta reflexió s'han desenvolupat canvis en el procés d'acollida i accés perquè resultin més operatius, adaptant els processos d'entrada i sortida de les persones usuàries.

Pel que fa als equipaments dels CPA, s'ha creat un sistema de guixetes en els diferents centres per a persones sense llar, així com endolls per poder carregar els mòbils amb seguretat. Està previst ubicar una zona d'aparcament per a bicicletes en els CPA de Sarrià i Zona Franca.

Quant a facilitar l'allotjament a les persones amb **gossos de companyia**, s'està elaborant un protocol conjunt entre Serveis Socials i Ecologia Urbana per tal d'articular l'atenció i l'adequació dels espais dels centres de dia i residencials. De moment, s'han posat en marxa **dues proves pilot**, al centre d'allotjament d'Horta i al de Zona Franca.

Quant a la millora del **sistema de recollida de queixes**, els CPA tenen articulats un sistema que està sent revisat, amb la participació de persones usuàries en alguns centres.

L'Ajuntament de Barcelona promou un model de gestió que afavoreixi la **participació** de les persones usuàries en la dinàmica de funcionament del centre. Per aquest motiu s'està incorporant la participació de les diferents persones usuàries atenent a les seves característiques i possibilitats segons definició i objectiu de cada centre.

S'aposta i es recull, també, la proposta de millorar la **formació del personal** dels centres per tal que afavoreixin la dignitat de les persones usuàries i el seu apoderament. Per aquest motiu es demana que s'incorpori

aquest requisit en els plans de formació dels professionals dels centres.

Quant a l'aplicatiu informàtic, s'està treballant amb els serveis informàtics de l'Ajuntament i amb les persones professionals que utilitzen l'eina informàtica per tal que s'aprofitin al màxim les possibilitats que dona l'eina i així evitar que es demani informació que ja consta a l'expedient de la persona usuària.

En referència als **serveis d'inserció social (SIS)**, en aquest període s'ha **incrementat** el nombre de **professionals** per atendre les demandes en la primera acollida. L'atenció dels serveis d'inserció social oberts està previst que canviï d'ubicació en el decurs del 2019-2020.

Quant al centre Cal Muns<sup>68</sup>, s'ha treballat amb el barri la inserció de l'equipament, un centre per a persones sense llar afectades per malalties i/o trastorns mentals. En el moment de posar en marxa aquest centre es va articular una comissió específica sol·licitant només persones amb aquest perfil. Actualment, les entrades a aquest recurs es realitzen a través d'una Comissió d'Accés que valora els casos per a tots els equipaments residencials per a persones sense llar.

I per tal de donar resposta a una altra problemàtica emergent, Barcelona ha obert les portes del **centre Maria Feixa**<sup>69</sup>, el primer equipament per a joves sense llar. S'adreça a infants i joves estrangers que no tenen referents familiars (MENA), que viuen als espais públics i estan en situació de greu risc social. Aquest servei té com a missió donar suport i fer un seguiment socioeducatiu als joves, a fi de preparar-los per viure de manera autònoma; proporcionar-los els mitjans i els recursos formatius necessaris per aconseguir la màxima autonomia en l'àmbit laboral i relacional, i afavorir-ne la integració en l'entorn a partir del desenvolupament de les seves capacitats i d'un pla de treball que permeti establir-ne i millorar-ne l'estabilitat física i emocional.

Cal destacar també la **renovació del conveni** entre el Consorci de l'Habitatge de Barcelona i la Fundació Hàbitat3 per impulsar, durant els propers quatre anys, la cessió de 426 habitatges buits de particulars i destinar-los a lloguer social. D'aquests habitatges, 350 es destinaran a la Mesa d'Emergència, mentre que els altres 76 es destinaran al servei "Primer la llar".

El Consorci de l'Habitatge, format per l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat, aportarà 19 milions d'euros,

68 <http://www.calmuns.org/>

69 <http://ajuntament.barcelona.cat/joves/ca/noticia/obre-les-portes-maria-feixa-el-primer-equipament-per-a-joves-sense-llar>

15 dels quals seran de l'Ajuntament i 4 de la Generalitat. La Fundació Hàbitat3 aportarà 1,6 milions d'euros per al desplegament del projecte.

I també en clau habitatge, el govern municipal, per garantir el màxim possible el dret a l'habitatge a la ciutat –especialment el de les persones sense llar–, ha dissenyat els allotjaments **APROP** (Allotjaments de PROximitat Provisionals)<sup>70</sup>, amb un nou mètode constructiu que es posarà en marxa per primera vegada a la ciutat durant el 2019.

El projecte disposa d'un pressupost de 5,3 milions d'euros i preveu construir 92 allotjaments (21 d'individuals i 71 de dobles) per a unes 250 persones.

Cal recordar que les construccions d'APROP en cap cas substituiran altres promocions o projectes dissenyats en el marc del Pla pel dret a l'habitatge de Barcelona.

### **En relació amb les propostes sobre l'Operació Fred**

L'**Operació Fred** és activada per l'operatiu d'emergències; es disposa dels serveis i recursos adequats per poder atendre des d'aquesta vessant i se n'informa tot el teixit associatiu de quan i com s'activa. L'Ajuntament, però, és conscient que cal seguir treballant per garantir aquesta coordinació amb les entitats.

Per a l'Operació Fred de l'hivern 2018-2019 s'han cercat espais per habilitar ampliacions de capacitat en moments de temperatures extremes.

Aquest hivern 2018-2019, la ciutat disposa en total de 400 places d'allotjament addicionals que s'obren en funció de les temperatures registrades, tal com marca el protocol d'emergències per als dies més freds de l'any. És la xifra més alta assolida a la ciutat, atès que suposa doblar les 200 places d'aquest tipus que han funcionat durant els últims anys.

Aquestes 400 places formen part del dispositiu inicial que fa l'Ajuntament, però, igual que va passar l'any passat, en cas que sigui necessari s'habilitaran més places addicionals i el consistori estarà en disposició de proporcionar refugi a totes les persones que ho requereixin durant els dies més freds. Això implica destinar a aquesta situació altres equipaments municipals i mobilitzar recursos humans i materials per assegurar els subministraments alimentaris, el suport social, la seguretat i la neteja dels espais habilitats.

70 [http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2018/02/20180213\\_Presentaci%C3%B3APROPVrdP-4.pdf](http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2018/02/20180213_Presentaci%C3%B3APROPVrdP-4.pdf)

71 <http://sensellarisme.cat/ca/>

72 <https://www.tmb.cat/ca/tarifas-metro-bus-barcelona/senzills-i-integrats/t-mes-bonificada>

73 <http://w110.bcn.cat/portal/site/ServeisSocials/menuitem.931633495bcd6167b4f7b4f7a2ef8a0c/indexf723.html>

### **En relació amb les propostes sobre Precarització, sensellarisme i ús de substàncies**

**Pel que fa a les persones sense llar i amb problemes d'addicció**, l'Ajuntament de Barcelona ha dissenyat un centre d'atenció integral per a persones toxicòmanes, conjuntament amb el Consorci Sanitari de Barcelona i l'Agència de Salut Pública.

**En referència a les dificultats d'accés a l'habitatge** per la continuïtat de projectes d'habitatges d'inclusió, l'Ajuntament de Barcelona entén com un sotrac la dificultat d'incidir directament en el mercat privat per part del municipi, cosa que fa que calgui contemplar una major dotació d'habitatge social per destinar a habitatge d'inclusió.

**Quant als mitjans de comunicació** i l'estigmatització de les persones amb consum sense llar, des de la Xarxa de persones sense llar<sup>71</sup> s'entoma com un rept a treballar per tal que els mitjans de comunicació no afavoreixin aquesta estigmatització.

**En referència a la mobilitat en transport públic** de les persones sense llar, des de l'Ajuntament de Barcelona s'està cobrint l'accés al transport amb la Targeta Metropolitana Bonificada<sup>72</sup>, assumint el pagament de les targetes de metro en els casos contemplats dins del pla de treball amb Serveis Socials.

**Pel que fa a les queixes adreçades a la Sindicatura de Greuges**, l'Ajuntament de Barcelona i els serveis municipals informen de l'existència d'aquesta possibilitat. Les sol·licituds de demanda d'aclariments o explicacions de queixa fetes per la síndica de Barcelona són serveis que es gestionen de manera habitual, així com també les reunions de contrast i seguiment dels casos.

**Quant a la formació i ocupació**, l'Ajuntament de Barcelona treballa conjuntament amb Barcelona Activa i el projecte LABORA<sup>73</sup> per tal de consolidar la formació específica, sobretot amb els col·lectius de més difícil inserció. També es contempla la possibilitat de reproduir el format dels plans d'ocupació en aquest col·lectiu.

